

Kutatási terv

Konverzációanalitikai kutatócsoport

I. A kutatási előzményei:

- (1) FP5 PARADYS projekt (HPSE-CT2001-00050, 2001-04): a szociális pozicionálás verbalizációs/nyelvi lehetőségeinek vizsgálata a géntechnológiailag módosított termények kibocsátását szabályozó eljárásokban való polgári részvétel kommunikációjában. Eredmény: 2 tanulmánykötet, számos tanulmány, egy disszertáció, 2 készülő disszertáció, egy feldolgozatlan magyar nyelvű adatbázis.
- (2) Bolyai-, majd Humboldt-ösztöndíjas kutatás: nyelvi eszközök vizsgálata a szókeresés (a felejtés és az emlékezet mentális reprezentációjának) folyamatában, konverzációanalitikai és pszicholingvisztikai módszerek egybevetése. Eredmény: publikációk és monográfia.
- (3) FP6 EURAG projekt előkészítése: a német nyelv mint európai kultúra- és tudományközvetítő nyelv (ill. mint magyarországi kisebbségi kultúra nyelve) szerepének vizsgálata nemzetközi összehasonlításban. Eredmény: előadás, publikációk, készülő disszertáció.

II. A kutatás céljai:

- 1) A magyar nyelv első digitalizált, beszélt nyelvi, konverzációanalitikai korpuszának felépítése, amely
 - az aktuális szövegtechnológiai szabványoknak megfelelően annotált, XML alapú adatbázis a következő három adattípus egymáshoz rendelésével: 1. beszélt nyelvi hangfelvételek 2. a konverzáció-elemzés elveinek megfelelően elkészített, GAT rendszer szerinti átírat 3. az írott nyelvi normának megfelelően átírt, ún. normalizált változat.
 - olyan SQL technológiát használó keresőfelülettel rendelkezik, amelynek segítségével minden benne tárolt információ visszakereshető: szavak (a pontos vagy a normalizált átíratban), annotációk (például hangerő, szünet stb.).
 - lehetővé teszi a keresési találatokhoz a hangfelvétel megfelelő szeletének ill. meghatározott kiterjedésű kontextusának meghallgatását, s hozzárendeli konverzációanalitikai átíratát is.
- 2) Adatszolgáltatás a bioetikai kutatásokhoz.
- 3) A nyelv mint emlékezhely vizsgálata a német nyelv tudományközvetítő szerepének vizsgálatán keresztül. Az „intézmény” és más eszmei emlékezhelyek szimbolikus funkciójának vizsgálata a németül beszélő közösség identitásának kialakításában. Kapcsolódási pont a hungarológiai kutatásokhoz.

III. A kutatás kivitelezésének terve

1. negyedév:

A már meglévő feldolgozatlan adatbázis tematikai és formai rendszerezése, leírása és egységesítése.

A korpusz adatmodelljének előzetes tervezése, az XML-formátumra történő átalakítás során felhasználandó szoftveres segédeszközök specifikációjának meghatározása.

1. tanulmány előkészítése

2. negyedév:

A hangadatok konverzációanalitikai transzkripciójának, normalizált átírásának elkezdése.

Az adatmodell és az alkalmazandó szoftveres segédeszközök tesztelése az első átíratokon.

Hangadatok technikai előkészítése (digitalizálása, vágása).

1. tanulmány lektoráltatása, benyújtása

A 3 disszertáció/monográfia szerkezetének kialakítása, szakirodalom, elméleti koncepciók, módszertan ismertetése.

3. negyedév:

Hangadatok transzkripciójának folytatása. Az átíratok kölcsönös lektorálásának kezdete.

Adatmodell és szoftveres környezet tesztelésének folytatása, a tesztelésből adódó következtetések levonása. Adatmodell és szoftveres környezet véglegesítése.

2. tanulmány előkészítése

4. negyedév:

Hangadatok transzkripciójának, átíratok lektorálásának folytatása.

Munkatársak betanítása a szoftveres környezet használatára, a végleges formátumnak megfelelő első korpuszrészletek elkészítése, esetleges problémák azonosítása és megoldása.

2. tanulmány lektoráltatása, benyújtása

A monográfiák főbb fejezeteinek megírása.

5. negyedév:

Hangadatok transzkripciójának lezárása, átíratok lektorálásának folytatása.

Elkezdődik az átíratok XML-formátumra történő konvertálása, továbbá STMT („single timeline, multiple tiers”) adatformátumba történő beillesztése: az annotálandó események pontos kezdő és befejező időpontjának (pl. a beszélgetőpartnerek megnyilatkozásának eleje és vége) azonosítása a hangfelvételeken.

3. tanulmány előkészítése

6. negyedév:

Átíratok lektorálásának lezárása.

Folytatódik az XML-adatszerkezet kialakítása a végtermék folyamatos ellenőrzése mellett.

SQL alapú keresőfelület fejlesztésének kezdete.

3. tanulmány lektoráltatása, benyújtása

A monográfiák problémafelvetéseinek és konklúzióinak összehangolása.

7. negyedév:

Az XML-adatszerkezet lezárása.

Keresőfelület fejlesztése, tesztelése.

4. tanulmány előkészítése

A monográfiák lektoráltatása.

8. negyedév:

Keresőfelület és adatbázis véglegesítése.

Adatbázis magyar és angol nyelvű dokumentációjának elkészülése.

4. tanulmány lektoráltatása, benyújtása.

Monográfiák benyújtása.

IV. A kutatás várható eredményei

- az elkészült adatbázis (egy kb. 16 órányi digitalizált, transzkribált és annotált hangfelvétel) nyílt hozzáférésű publikálása
- 3 disszertáció / monográfia
- 4 tanulmány

V. Vállalások a kutatóegyetemi projektben:

- adatszolgáltatás a többi kutatócsoport számára
- kapcsolódás a többi kutatócsoport munkájához (pl. bioetikai kutatások)
- publikációk
- a magyar nyelv első konverzációanalitikai adatbázisának felépítése